

**AANWIJZING ZG-03
KEURING EN CERTIFICERING VAN GRANEN, PEULVRUCHTEN
EN FIJNE ZADEN OOGST 2018**

De vaste commissie voor zaaizaden heeft de volgende aanwijzingen vastgesteld voor de keuring en certificering van zaaizaad van granen, peulvruchten en fijne zaden.

De aanwijzingen zijn per hoofdstuk als volgt ingedeeld:

Inhoud

1. BESLISSING GOED- OF AFKEURING	2
2. KIEMKRACHTONDERZOEK GRANEN	2
3. ZAADNORMEN	3
3.1 Kiemkracht	3
3.2 Zuiverheid	4
3.3 Zeefmaat granen	7
3.4 Gezondheid en ontsmetting	7
3.5 Vochtnormen	9
3.6 Vermelding 1.000-korrelgewicht	10
4. CERTIFICERING	10
4.1 Algemeen	10
4.2 Geldigheid monsternamen	10
4.3 Certificering zakken	10
4.4 Certificering grotere verpakkingseenheden	11
4.5 Aflevering in bulk naar de uiteindelijke gebruiker	12
4.6 Certificering mengsels van granen en groenvoeders	12
4.7 Controlemonsters certificering	12
5. LOS VERVOER VAN DEFINITIEF GOEDGEKEURD ZAAIZAAD	12
6. OVERNAME GEGEVENS EERDER MONSTERONDERZOEK	13
6.1 Administratieve vastlegging	13
7. HERCERTIFICERING	13
7.1 Algemeen	13
7.2 Hercertificering ingevoerde bulkpartijen	13
8. APPËLONDERZOEK	13
9. GELDIGHEID CERTIFICERING	14
9.1 Algemeen	14
9.2 Geldigheidsduur bij geconditioneerde bewaring	14
9.3 Geldigheidsduur maïs	14
9.4 Verlengde geldigheidsduur maïs	15
BIJLAGE I	16
BIJLAGE II	18

1. Beslissing goed- of afkeuring

Een beslissing over de goed- of afkeuring van een partij wordt alleen genomen als het monster is genomen uit een partij die klaargemaakt is voor certificering.

De beslissing ten aanzien van het vochtgehalte, de kiemkracht en de gezondheidstoestand kan bij granen ook worden genomen op grond van het onderzoek van een monster uit een ongeschoonde partij, mits bij dit onderzoek is gebleken, dat de partij op deze onderdelen aan de normen voldoet en de partij daarna niet verder is gedroogd.

Indien bij het monsteronderzoek de kiemkracht bij de eerste telling voldoet aan de minimumnorm en de partij overigens voldoet aan de hiervoor geldende normen, kan deze worden goedgekeurd. Deze procedure is niet van toepassing voor afgifte van een ISTA-attest, of indien de speling in kiemkracht tussen vier herhalingen buiten de ISTA-norm valt.

Blijkt bij het monsteronderzoek dat zaad, afkomstig van een wegens vermenging voorwaardelijk goedgekeurd perceel zo is geschoond dat het voldoet aan de voor goedkeuring geldende eisen, dan wordt de desbetreffende partij goedgekeurd.

De vaste commissie zaaizaden kan in bijzondere omstandigheden toestaan dat van de normen wordt afgeweken, waarbij de partijen worden afgeleverd onder vermelding van de aard van de afwijking op de label. Daarbij moeten de minimumnormen van de EU-Richtlijnen als onderste grens worden aangehouden.

Partijen teeltmateriaal, die al van certificaten of andere bewijsstukken zijn voorzien, mogen pas na definitieve goedkeuring worden afgeleverd.

2. Kiemkrachtonderzoek granen

De kiemkracht van granen kan òf in niet-ontsmette òf in ontsmette toestand worden onderzocht. Daarnaast is het mogelijk het monster zowel niet-ontsmet als ontsmet te laten onderzoeken. De houder van de partij moet bij de aanvraag voor het monsteronderzoek aangeven in welke hoedanigheid het monster moet worden onderzocht. Is de partij al ontsmet, dan wordt ook het monster in ontsmette toestand onderzocht.

Afhankelijk van de hoedanigheid waarin het monster wordt onderzocht en van de resultaten van de analyse, wordt de partij op de volgende wijze gecertificeerd:

a. Monster wordt niet-ontsmet onderzocht:

- Als aan de norm wordt voldaan kan de partij niet-ontsmet of ontsmet worden gecertificeerd.
- Indien het monster niet aan de norm voldoet, kan het alsnog in ontsmette toestand worden onderzocht. Voldoet het daarbij wel aan de norm dan moet de partij vóór certificering worden ontsmet. Voldoet het monster ook bij dit onderzoek niet aan de norm, dan is de partij afgekeurd.

b. Monster wordt ontsmet onderzocht:

- Als het monster aan de norm voldoet moet de partij vóór de certificering worden ontsmet.
- Voldoet het monster niet aan de norm dan kan het alsnog in niet-ontsmette toestand worden onderzocht. Voldoet het daarbij wel aan de norm dan mag de partij niet worden ontsmet. Voldoet het monster ook bij dit onderzoek niet aan de norm, dan is de partij afgekeurd.

c. Monster wordt zowel ontsmet als niet-ontsmet onderzocht:

- Voldoet het monster in beide gevallen aan de norm, dan kan de partij òf niet-ontsmet òf ontsmet worden gecertificeerd.
- Voldoet het monster slechts in één van de twee onderzoeken aan de norm dan moet de partij worden gecertificeerd in de hoedanigheid waarin het monster aan de norm voldoet.

3. Zaadnormen

3.1 Kiemkracht

De kiemkracht wordt op de volgende wijze op het certificaat vermeld:

Soort	Kiemkrachtgroepen			
	95-100	90-94	85-89 ¹⁾	-
Granen m.u.v. triticale	95-100	90-94	85-89 ¹⁾	-
Triticale	95-100	90-94	85-89	80-84
Mais	95-100	90-94	-	-
Kanariezaad en hennep	95-100	90-94	85-89	75-84
Erwten	95-100	90-94	85-89	80-84
Landbouwstambonen	95-100	90-94	85-89	80-84
Veldbonen	95-100	90-94	85-89	80-84
Vezelvlas	96-100	92-95	-	-
Zonnebloem	95-100	90-94	85-89	-
Olievlas	95-100	90-94	85-89	-
Koolzaad	95-100	90-94	85-89	-
Blauwmaanzaad	95-100	90-94	85-89	80-84
Karwij	95-100	90-94	85-89	70-84
Bruine mosterd	95-100	90-94	85-89	-

¹⁾ Voor rassen van naakte gerst en naakte haver geldt een minimum kiemkracht van 75%.

Indien de samenstellende delen van een mengpartij vooraf op kiemkracht zijn onderzocht, kan onmiddellijk certificering na menging plaatsvinden op basis van de berekende kiemkracht, waarbij de kiemkracht als volgt wordt vastgesteld:

- Op basis van berekende gemiddelde kiemkracht, als de kiemkracht van de samenstellende delen gelijk of hoger is dan de gestelde minimum kiemkrachtnorm.
- Op basis van de berekende gemiddelde kiemkracht, verminderd met 2%, als de kiemkracht van één of meer van de samenstellende delen 1% tot maximaal 5% beneden de gestelde minimumnorm ligt.
- Op basis van de berekende gemiddelde kiemkracht verminderd met 3%, als de kiemkracht van één of meer van de samenstellende delen 6% tot maximaal 10% beneden de gestelde minimumnorm ligt. De kiemkracht van het samengestelde deel met de laagste kiemkracht, moet hierbij tenminste 75% bedragen.

De NAK neemt steekproefsgewijs een monster uit de mengpartij en onderzoekt dat.

3.2 Zuiverheid

3.2.1 Zuiverheid algemeen

De normen voor zuiverheid van granen enz. zijn:

Soort	Mechanische zuiverheid (% van het gewicht)	Maximum aantal zaden van andere plantensoorten	
		Andere plantensoorten	Waarvan andere graansoorten
Granen (met uitzondering van rogge en triticale): • Prebasiszaad en basiszaad • Gecertificeerd zaad	99,0 99,0	2 per 500 gram ¹⁾ 8 per 500 gram ²⁾	1 per 500 gram 5 per 500 gram
Triticale: • Prebasiszaad en basiszaad • Gecertificeerd zaad	98,0 98,0	2 per 500 gram ¹⁾ 8 per 500 gram ²⁾	1 per 500 gram 5 per 500 gram
Rogge: • Prebasiszaad en basiszaad • Gecertificeerd zaad	99,0 99,0	2 per 500 gram ¹⁾ 10 per 500 gram ²⁾	1 per 500 gram 7 per 500 gram
Maïs	98,0	0	0
Peulvruchten: • Prebasiszaad en basiszaad • Gecertificeerd zaad	99,0 99,0	1 per 1.000 gram ³⁾ 7 per 1.000 gram ³⁾	
Lijnzaad	99,0	15 per 150 gram, waarvan niet meer dan 4 duist (Alopecurus myosuroides) en 2 vlasdolik (Lolium remotum)	
Hennep	98,0	30 per 600 gram	
Zonnebloem	98,0	5 per 1.000 gram	
Blauwmaanzaad	98,0	25 per 10 gram	
Bruine mosterd	98,0	0,3% ⁴⁾ 5)	
Koolzaad	98,0	0,3% ⁴⁾ 5)	
Karwij	97,0	10 per 80 gram, waarvan niet meer dan 3 duist (Alopecurus myosuroides)	
Kanariezaad: • Prebasiszaad en basiszaad • Gecertificeerd zaad	98,0 98,0	2 per 200 gram 10 per 200 gram	1 per 200 gram 5 per 200 gram

- 1) Niet meer dan 1 zaad van knopherik (*Rhapanus raphanistrum*) of Bolderik (*Agrostemma githago*)
- 2) Niet meer dan 3 zaden van knopherik (*Rhapanus raphanistrum*) of Bolderik (*Agrostemma githago*)
- 3) Inclusief vermenging met andere ondersoorten of rassen.
- 4) Bij het toegelaten aantal onkruidzaden mogen niet meer dan de volgende aantallen voorkomen van rumex ssp. (andere dan *Rumex acetosella*) bij koolzaad en bruine mosterd:
  - Prebasiszaad en basiszaad: 2 per 500 gram;
  - Gecertificeerd zaad: 5 per 200 gram.
- 5) Bij het toegelaten aantal onkruidzaden mogen niet meer dan 10 zaden van knopherik (*Rhapanus*

raphanistrum) voorkomen in een monster van de voorgeschreven grootte.

Bij de beoordeling van monsters van rassen van tarwe en haver wordt rekening gehouden met het voorkomen van anders gekleurde korrels en daarbij gelden de volgende normen voor het maximaal toelaatbare aantal zaden met een afwijkende korrelkleur per 500 gram.

Categorie	Maximaal aantal zaden bij tarwe	Maximaal aantal zaden bij haver (<i>Avena sativa</i>)
• Prebasiszaad	5	8
• Basiszaad	8	12
• Gecertificeerd zaad 1 ^e verm.	n.v.t.	40
• Gecertificeerd zaad 2 ^e verm.	n.v.t.	70
Niet te velde gekeurd zaad	n.v.t.	200

Japanse haver (*Avena strigosa*) en spelt (*Triticum spelta*) worden **niet** onderzocht op korrelkleur.

Voor peulvruchten gelden de volgende aanvullende normen:

Grond: maximaal 5 kluitjes (ter grootte van een erwt) per 500 gram.

Bij aanbieding voor certificering van niet te velde gekeurd zaad moet de aanvrager, met uitzondering van handelszaad, de partij onder de juiste rasnaam voor certificering aanbieden. Hij moet door ondertekening van een NAK-aanvraagformulier verklaren, dat bedoeld teeltmateriaal tot het op het formulier bedoelde ras behoort. Als wordt geconstateerd, dat het voor certificering aangeboden zaad in erge mate vermengd is met zaad van een ander ras, wordt certificering geweigerd of worden de labels en/of plombes teruggenomen. Als bij de aanbieding voor certificering van handelszaad de rasnaam wordt vermeld, zijn bovengenoemde verplichtingen van toepassing.

In monsters en partijen van granen enz. mag geen zaad van wilde haver (*Avena fatua* of *Avena sterilis*), warkruid (*Cuscuta*) en bremraap (*Orobancha*) voorkomen, evenmin als dolik (*Lolium temulentum*) in zaad van andere gewassen dan vlas.

3.2.2 Indeling in Waardering I en II

Voor de indeling in graden van waardering gelden de volgende normen.

Granen

Waardering I	Waardering II
<p>Vermenging met andere graangewassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prebasiszaad en basiszaad: 0 korrels/500 g • Gecertificeerd zaad: 3 korrels/500 g <p>Andere plantensoorten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prebasiszaad en basiszaad: 0 zaden/500 g • Gecertificeerd zaad: 0 zaden/500 g <p>Beschadiging:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 5% inclusief naakte korrels bij gerst en haver <p>Kafjes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10 kafjes per 500 gram	<p>Vermenging met andere graangewassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prebasiszaad en basiszaad: 1 korrel/500 g • Gecertificeerd zaad:<ul style="list-style-type: none"> - Rogge: 7 korrels/500 g - Andere granen: 5 korrels per 500 g <p>Andere plantensoorten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prebasiszaad en basiszaad: 2 zaden/500 g • Gecertificeerd zaad:<ul style="list-style-type: none"> - Rogge: 10 zaden/500 g - Andere granen: 8 zaden/500 g <p>Beschadiging:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 10% inclusief naakte korrels bij gerst en haver <p>Kafjes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10 kafjes per 500 gram

Voor **Japanse haver** gelden **geen normen** voor naakte zaden en kafjes. Voor spelt gelden geen normen voor kafjes.

Lijnzaad

Waardering I	Waardering II
<p>Andere zaden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 5 andere zaden per 150 gram, waarvan geen duist (<i>Alopecurus myosuroides</i>) en geen vlasdolik (<i>Lolium remotum</i>) <p>Zwaar beschadigde zaden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 5%	<p>Andere zaden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 15 andere zaden per 150 gram, waarvan niet meer dan 4 duist (<i>Alopecurus myosuroides</i>) en 2 vlasdolik (<i>Lolium remotum</i>) <p>Zwaar beschadigde zaden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 10%

Karwij

Waardering I	Waardering II
<ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 4 andere zaden per 80 gram waarvan niet meer dan 1 graszaad en geen duist (<i>Alopecurus myosuroides</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 10 andere zaden per 80 gram, niet meer dan 3 duist (<i>Alopecurus myosuroides</i>)

De indeling in graden van waardering en de daarbij behorende normen gelden ook voor niet te velde gekeurd zaad.

Berekende beschadiging lijnzaad

Indien een partij lijnzaad niet aan de norm voor zware beschadiging voldoet, kan deze op basis van berekende beschadiging worden opgemengd met een andere partij c.q. andere partijen en worden gecertificeerd zonder aanvullend onderzoek. Voorwaarde is wel dat de component die niet voldoet:

- een minimum kiemkracht van 92% heeft,
- niet meer dan 25% zware beschadiging heeft.

3.3 Zeefmaat granen

De normen voor zeefmaat en doorval zijn:

- **Rogge:** een doorval van niet meer dan 5% door de 1,90 millimeter spleetzeef.
- **Tarwe:** een doorval van niet meer dan 5% door de 2,20 millimeter spleetzeef.
- **Gerst:** een doorval van niet meer dan 5% door de 2,20 millimeter spleetzeef.
- **Haver:** een doorval van niet meer dan 10% door de 2,10 millimeter spleetzeef.
- **Triticale:** een doorval van niet meer dan 5% door de 2,30 millimeter spleetzeef.

Voor **Japane haver** (*Avena strigosa*), **Spelt** (*Triticum spelta*) en partijen gerst en rogge bestemd voor groenvoederdoeleinden of groenbemesting gelden **geen normen** voor zeefmaat.

Onder doorval wordt verstaan: kleinkorrelig zaad, dat in het algemeen weinig kleiner mag zijn dan het zaad dat nog juist aan de voorgeschreven minimum zeefmaat voldoet.

De minimum kiemkracht is 85%. Wanneer de kiemkracht van het grove zaad aan de gestelde eisen voldoet en het fijne zaad uit deze partijen nog niet is onderzocht, mag certificering plaatsvinden met vermelding van de aanduiding 'kiemkracht 85-89%' op het certificaat. Voor de andere onderdelen gelden de eisen die in het keuringsreglement zijn vermeld.

Voor partijen rogge en gerst bestemd voor groenvoederdoeleinden of groenbemesting wordt op het certificaat wordt dit gebruiksdoel vermeld.

3.4 Gezondheid en ontsmetting

Normen gezondheid

Voor gezondheid gelden de volgende normen:

- **Granen (m.u.v. Japane haver):** voor **voetziekteschimmels** (fusariumsoorten en andere schimmels) wordt diepzittende infectie bij de beoordeling voor vol aangerekend en oppervlakkige infectie voor 1/3. Indien het berekende percentage van diepzittende en/of oppervlakkige infectie niet meer dan 10 bedraagt, kan de partij normaal worden gecertificeerd. Als het berekende percentage van diepzittende en oppervlakkige infectie samen meer dan 10, maar niet meer dan 25 bedraagt, en daarvan de diepzittende infectie niet meer bedraagt dan 10%, wordt op het certificaat vermeld 'ontsmetten noodzakelijk'; deze aanduiding wordt niet vermeld als de partij alsnog ontsmet wordt afgezet. Indien het berekende percentage van diepzittende en oppervlakkige infectie samen meer dan 25 bedraagt of indien de diepzittende infectie meer dan 10% bedraagt, is ontsmetting verplicht voordat certificering kan plaatsvinden.

Voor **moederkoren** (*Claviceps purpurea*) gelden de normen zoals genoemd in bijlage I van EU-Richtlijn 66/402 (Granen). De EU-normen zijn:

Categorie	Aantal sclerotiën of delen daarvan in een monster van 500 gram
Granen, andere dan roggehybriden:	1
– Prebasis- en basiszaad	3
– Gecertificeerd zaad	
Roggehybriden:	1
– Prebasis- en basiszaad	4 ¹⁾
– Gecertificeerd zaad	

1) De aanwezigheid van 5 sclerotiën of delen van sclerotiën geldt niet als een tweede monster van de voorgeschreven grootte niet meer dan 4 sclerotiën of delen van sclerotiën bevat

- **Erwten:** voor vlekkenziekten (*Ascochyta pisi*; *Didymella pinodes*.stat.con. *Ascochyta pinodes*) bij ronde groene erwten en gele erwten: maximaal toelaatbare aantasting 10%. Bij schokkers en kapucijners: maximaal toelaatbare aantasting 20%.
- **Veldbonen:** partijen waarin meer dan 25% van de bonen door een aantasting van de tuinboonkever (*Bruchus rufimanus*) één of meer gaatjes vertoont, worden niet goedgekeurd. Deze partijen moeten door overschonen of lezen verbeterd worden.
- **Lijnzaad, gele mosterd, koolzaad, raapzaad, hennep en zonnebloem:** hiervoor gelden de EU-normen zoals genoemd in de EU Richtlijn 2002/57. De EU-normen zijn:

Soort	Schadelijke organismen			Gewicht van het te onderzoeken monster (in gram)
	Maximaal percentage		Maximaal aantal sclerotiën of delen van sclerotiën	
	Botrytis spp	Alternaria linicola, Phoma exigua var. linicola, Colletotrichum lini en Fusarium spp		
Koolzaad			10 (b)	100
Raapzaad			5 (b)	70
Hennep	5			600
Zonnebloem	5		10 (b)	1.000
Lijnzaad	5	5 (a)		150
Gele mosterd			5 (b)	200

- a) Voor vlas mag het percentage aan zaden die door *Phoma exigua* var. *linicola* zijn aangetast niet meer bedragen dan 1.
- b) Het aantal sclerotiën of delen daarvan wordt alleen bepaald indien er twijfel bestaat of aan de gestelde norm wordt voldaan.

Ontsmetting

Van partijen die vóór de certificering worden ontsmet, hoeft de gezondheidstoestand niet te worden onderzocht. Uit partijen die ontsmet worden afgeleverd, hoewel de ontsmetting geen voorwaarde was, worden steekproefsgewijs monsters genomen en onderzocht.

Indien niet aan de onder 3.4.1 genoemde normen wordt voldaan, wordt de partij afgekeurd, tenzij deze wordt ontsmet. Partijen die wegens gezondheid moeten worden ontsmet, worden na de ontsmetting opnieuw bemonsterd en onderzocht.

Indien, naar het oordeel van de NAK, de ontsmetting niet goed is, stelt deze de bewerkingsinrichting direct op de hoogte. In dit geval kan de certificering van ontsmette partijen afhankelijk worden gesteld van de resultaten, verkregen door onderzoek van een monster, dat na ontsmetting uit de partij is genomen.

Bij ontsmette partijen moet worden nagegaan of de ontsmetting goed heeft plaatsgevonden. Voor lijnzaad geldt, dat niet meer dan 2% grauwe schimmel (*Botrytis cinerea*) en/of kanker (*Colletotrichum lini*) mag voorkomen.

Indien een partij is ontsmet moet op het certificaat worden vermeld 'ontsmet'.

Bij ontsmette partijen zaaizaad kan op verzoek van de houder van de partij en volgens opgave op de certificeringsopdracht de volgende tekst op het certificaat worden vermeld: 'Volgens opgave behandeld met.....'(werkzame stof van het gebruikte middel).

In verband met de controlecultuur op stuifbrand moet op de certificaten van tegen stuifbrand behandelde partijen worden vermeld: 'behandeld tegen stuifbrand'. Is een dergelijke partij bovendien ontsmet tegen kiemschimmels enz. dan moet op de certificaten worden vermeld 'behandeld tegen stuifbrand en ontsmet'.

Wordt een eigen label in de sluiting opgenomen met daarop de naam van het middel waarmee de partij is behandeld, dan moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- de tekst op het label mag geen reclame bevatten;
- de informatie mag niet strijdig zijn met de inhoud, maar moet betrekking hebben op zaken als de inhoud, het gebruikte ontsmettingsmiddel, de teeltwijze van het zaad en eventueel de importeur, ingeval dit vereist is bij export;
- het label moet zodanig worden aangebracht dat het geen afbreuk doet aan de waarde en zichtbaarheid van het NAK-certificaat.

3.4.1 Proefontsmetting granen

Een partij granen die niet ontsmet een te lage kiemkracht heeft, kan via een proefontsmetting voor certificering in aanmerking komen indien:

- de partij bij de laboratoriumontsmetting tenminste een kiemkracht van 85% heeft
- de proefontsmetting wordt uitgevoerd aan een hoeveelheid zaad van ± 100 kg; dit moet een goed gemiddelde zijn van de hele partij.

De administratieve vastlegging en identificatie moeten zodanig zijn dat er een directe relatie bestaat tussen de gehele partij enerzijds en het ontsmette deel anderzijds. Indien de proefontsmetting betrekking heeft op meerdere deelpartijen dan mogen deze vóór de certificering niet met elkaar worden opgemengd.

3.5 Vochtnormen

Voor vocht gelden de volgende normen:

- Wintergranen 17,5%
- Zomergranen 16,5%
- Maïs 15%
- Peulvruchten 19%
- Lijnzaad 12%
- Winterkoolzaad 11%
- Blauwmaanzaad 11%
- Karwij 13%
- Kanariezaad 15%

Voor de niet met name genoemde soorten geldt geen vochnorm.

3.6 Vermelding 1.000-korrelgewicht

Het 1.000-korrelgewicht van granen met uitzondering van spelt, erwten, veldbonen en landbouwstambonen wordt in hele cijfers, en dat van vlas met één cijfer achter de komma op het certificaat vermeld. Bij silopartijen van granen en erwten mag het gemiddelde 1.000-korrelgewicht van de deelpartijen op het certificaat worden vermeld. Voorwaarde daarbij is dat het verschil tussen het hoogste en laagste 1000-korrelgewicht van de deelpartijen van een silo niet meer dan 6 gram bij granen en 36 gram bij erwten bedraagt. Bij mengpartijen mag het 1.000-korrelgewicht worden berekend op basis van de gewichten van de samenstellende delen van de mengpartij.

4. Certificering

4.1 Algemeen

Tegelijk met de monstername wordt de partijkeuring verricht. De verpakkingseenheden worden voorzien van de voorgeschreven certificaten of andere bewijsstukken en tegelijk daardoor of vervolgens gecertificeerd. De certificaten en andere bewijsstukken blijven daarbij het onvervreemdbaar eigendom van de NAK en mogen zonder uitdrukkelijke toestemming van de NAK niet worden verwijderd. De gecertificeerde eenheden mogen niet buiten de opslagplaats worden gebracht, totdat een bericht van definitieve goedkeuring is afgegeven. Indien een partij niet aan de normen voldoet, wordt deze door of onder toezicht van de NAK gedecertificeerd en worden de certificaten of andere bewijsstukken teruggenomen. De betreffende partijen blijven onder toezicht van de NAK.

De behandeling met een chemisch middel kan op verzoek van de houder van de partij op het certificaat worden vermeld onder aanduiding van de actieve stof van het middel. Een overzicht van bedrukking en beschrijving van de certificaten is gegeven in bijlage I.

4.2 Geldigheid monstername

De geldigheidstermijn van de monstername is:

- **9 maanden** indien de kiemkracht minimaal 8 procentpunten boven de minimumnorm ligt. Vezelvlas moet minimaal 4 procentpunten boven de norm liggen;
- **6 maanden** indien de partij minder dan 8 respectievelijk 4 procentpunten boven de minimumnorm ligt.

Indien de geldigheidstermijn is verstreken, moet de houder van de partij opnieuw een aanvraag voor bemonstering en onderzoek indienen.

4.3 Certificering zakken

4.3.1 Jute zakken

Machinaal dichtgenaaide zakken worden gecertificeerd met een doornaaicertificaat dat in de sluiting van de zak wordt opgenomen. Het sluiten van de zak en het aanbrengen van het certificaat moet in één handeling gebeuren.

Zakken die met een touw worden dichtgebonden (gekropte zakken) worden gecertificeerd met een aanhangcertificaat en een NAK-plombe of aantrekzegel. Het certificaat wordt onder de plombe of de aantrekzegel aan het touw bevestigd.

4.3.2 Papieren zakken

Papieren zakken worden gecertificeerd met een doornaa- of een plakcertificaat dat in de sluiting van de zak wordt opgenomen. Het sluiten van de zak en het aanbrengen van het certificaat moet in één handeling plaatsvinden. Het plakcertificaat hoeft niet in de sluiting te worden opgenomen indien de bovenkant van de zak van een doorlopende nummering is voorzien.

4.3.3 Ventielzakken

Ventielzakken, die automatisch gesloten zijn na vulling, worden gecertificeerd met een plakcertificaat; dit wordt over het ventiel of op een andere plaats op de zak aangebracht.

4.3.4 Certificaat op de zak

Bij papieren zakken kan het certificaat op de zak worden gedrukt. Daarbij worden de partijgegevens vanuit de NAK via de computer rechtstreeks in een speciaal vak op de zak gedrukt. Het bestuur heeft hiervoor een model goedgekeurd. Voor deze wijze van certificering gelden de volgende voorwaarden:

- het certificaat is qua formaat, lettertype en lay-out voor alle bedrijven gelijk
- het vak waarin de partijgegevens worden gedrukt heeft de kleur van de betreffende categorie/generatie
- het gekleurde vlak bevindt zich links bovenaan de zak en heeft de volgende afmetingen:
hoogte: minimaal 20 cm en maximaal 30 cm
breedte: minimaal 20 cm en maximaal 24 cm/
- de sluitingsnaad loopt door het certificaat, tenzij de bovenkant van de zak van een doorlopende nummering is voorzien.

4.4 Certificering grotere verpakkingseenheden

4.4.1 Containers

Voor de certificering van goedgekeurde partijen in containers of andere grote verpakkingseenheden gelden de volgende voorwaarden.

- De maximale partijgrootte is 30 ton voor granen en peulvruchten en 10 ton voor fijne zaden.
- De container of grotere verpakkingseenheid moet voldoende kunnen worden gesloten door middel van plombes of aantrekzegels. Deze sluiting moet zodanig zijn, dat niets aan de inhoud kan worden toegevoegd of onttrokken.
- Per container of verpakkingseenheid wordt een aanhangcertificaat onder de plombe of aantrekzegel aangebracht.

4.4.2 Jumbozakken

De vulopening wordt verzegeld met een NAK-plombe of NAK-aantrekzegel. Het certificaat wordt onder de plombe of het NAK-aantrekzegel aangebracht.

Voor de gewichtsaanduiding op het certificaat zijn er twee mogelijkheden:

- Het vooraf opgegeven gewicht wordt, samen met de andere gegevens, op het certificaat gedrukt. Dit gewicht moet werkelijk geladen zijn, voordat tot certificering kan worden overgegaan. De keurmeester kan het opgegeven gewicht controleren (bijv. via een weegbrug).
- Het gewicht wordt niet vooraf opgedrukt. Eerst na weging op een weegbrug wordt door de keurmeester het gewicht met een stempelapparaat opgestempeld.

4.4.3 Octabins

Octabins (achtkantige kartonnen dozen) worden gecertificeerd met één plaklabel met daarop het gewicht en de andere partijgegevens. Elke octabin wordt gesloten door middel van twee sluitzegels, die op de tegenover elkaar liggende zijden worden aangebracht. Het plaklabel moet gedeeltelijk onder het sluitzegel aan de voorkant worden aangebracht (dit is schematisch weergegeven in bijlage II).

4.4.4 Houten kisten

Houten kisten met plastic of canvas hoes worden gesloten door middel van 4 sluitzegels, die $\pm$ 20 cm uit de hoeken worden geplakt. Indien de kisten van houten deksels zijn voorzien, kan worden volstaan met 2 sluitzegels die op de voor en achterkant worden geplakt. In die gevallen waar naar het oordeel van de keurmeester het sluitzegel onvoldoende hecht op het hout en/of hoes, moet de sluiting met nietjes worden versterkt. Per kist wordt één certificaat gebruikt dat gedeeltelijk onder het sluitzegel aan de voorkant wordt aangebracht (bijlage II).

4.5 Aflevering in bulk naar de uiteindelijke gebruiker

Aflevering van goedgekeurd zaaizaad in bulk naar de uiteindelijke gebruiker is mogelijk indien de partij is goedgekeurd en voor aflevering wordt gecertificeerd in kisten of jumbozakken. Elke kist of jumbozak wordt voorzien van een certificaat en gesloten met behulp van een sluitzegel respectievelijk een plombe of NAK-aantrekzegel.

4.6 Certificering mengsels van granen en groenvoeders

Overeenkomstig Art. 13 van EU Richtlijn 66/402 moeten mengsels van granen (gecertificeerd zaad) en groenvoeders (voor groenbemesting) worden gecertificeerd met groene certificaten. Naast de gebruikelijke gegevens van de betreffende partij graan worden de volgende aanduidingen/gegevens aangebracht:

- 'zaadmengsel van .....(graansoort) en .....(groenvoedersoort)'
- gewichtsverhouding van de soorten
- rasnaam groenvoedergewas (facultatief).

Aangezien van tevoren niet altijd bekend is welke hoeveelheid als mengsel zal worden afgezet, kunnen bedrijven met het oog op een snelle aflevering desgewenst voor één en dezelfde partij graan zowel blauwe als groene certificaten aanvragen. In dat geval moet het bedrijf per partij een administratie bijhouden van het aantal zakken dat per certificaatmodel is gebruikt. Zodra de partij in zijn geheel is gecertificeerd, controleert de keurmeester aan de hand van deze administratie de aantallen certificaten die per model over moeten zijn en neemt deze in.

4.7 Controlemonsters certificering

Bij de definitieve certificering wordt bij 5% van alle partijen een controlemonster genomen (met een minimum van 2 per bedrijf). Alle monsters worden onderzocht op zuiverheid en kiemkracht en de resultaten ervan worden met behulp van de ISTA-tabellen vergeleken met de cijfers van het eerste onderzoek. Als er bij een bedrijf structurele afwijkingen worden geconstateerd, wordt dit met het bedrijf opgenomen. Indien nodig worden bij het bedrijf homogeniteitsmonsters genomen of wordt het percentage controlemonsters verhoogd.

5. Los vervoer van definitief goedgekeurd zaaizaad

Los vervoer van definitief goedgekeurd zaaizaad is mogelijk tussen bewerkingsbedrijven. Dit vervoer van niet gecertificeerd materiaal kan plaatsvinden in vrachtwagens en containers. Daarbij moet aan de volgende eisen worden voldaan:

- Elke vracht wordt gedekt door vervoerslabels, een transportdocument en plombes of aantrekzegels die door de keurmeester worden aangebracht.
- Op het transportdocument worden naast de gevraagde gegevens de nummers van de gebruikte plombes of aantrekzegels vermeld.
- Het ontvangende bedrijf neemt de plombes of aantrekzegels en het transportdocument in en overhandigt die aan de keurmeester. De keurmeester controleert de nummers aan de hand van de gegevens op het transportdocument.
- Elke vracht wordt voorzien van een dekzeil.
- Bij los vervoer op wagens of in containers worden extra labels meegegeven voor identificatie van de kisten waarin het zaad naderhand wordt opgeslagen.

Los vervoer in kisten, octabins en jumbozakken is alleen toegestaan indien de partij wegens kiemschimmelaantasting verplicht moet worden ontsmet. In die gevallen moeten het vervoer en de identificatie op dezelfde wijze plaatsvinden als bij los vervoer van definitief goedgekeurd zaaizaad in vrachtwagens en containers. Daarbij wordt elke kist, octabin en jumbozak voorzien van een vervoerslabel. Verder moet elke kist en octabin worden afgesloten met een deksel.

6. Overname gegevens eerder monsteronderzoek

Bij een nieuw onderzoek van een gecertificeerde partij hoeft alleen de kiemkracht te worden bepaald en kunnen zuiverheid, vocht, dkg, gezondheid en waardering van het eerdere onderzoek worden overgenomen. Bij niet (langer) gecertificeerde partijen is deze werkwijze eveneens toegestaan als de partij administratief is vastgelegd. De voorwaarden hiervoor zijn als volgt:

6.1 Administratieve vastlegging

Bij deze vorm van vastlegging moet het bedrijf een procedure en werkinstructies voor de te volgen werkwijze en administratieve vastlegging hebben. De administratieve vastlegging wordt als volgt uitgevoerd:

- elke opslageenheid (kist, jumbozak enz.) wordt van een NAK-label voorzien;
- op de partijkaart wordt het totale gewicht en het aantal opslageenheden aangegeven;
- het bedrijf moet beschikken over een (geautomatiseerde) voorraadadministratie die actueel wordt gehouden en op verzoek van de keurmeester op elk gewenst moment kan worden getoond;
- de NAK houdt tevens een voorraadadministratie bij van 'vastgelegde' partijen;
- aan de hand van een uitdraai van deze bijgewerkte administraties controleert de keurmeester steekproefsgewijs de gegevens van de uitdraai met die op de partijkaart alsook de aanwezige opslageenheden.

7. Hercertificering

7.1 Algemeen

Hercertificering kan plaatsvinden met nieuwe certificaten of via het aanbrengen van stickers voor herbemonstering (model 30). Indien bij het monsteronderzoek de kiemkrachtgroep lager is dan de oorspronkelijke, moeten nieuwe certificaten worden gebruikt. Het toezicht op en de verantwoording van het gebruik van de stickers vindt op dezelfde wijze plaats als bij de certificaten.

7.2 Hercertificering ingevoerde bulkp partijen

Hercertificering van in bulk aangevoerde importpartijen vindt op de volgende wijze plaats:

- indien een officieel attest bij de partij aanwezig is, worden de gegevens betreffende de kiemkracht en het 1.000-korrelgewicht overgenomen en op het NAK-certificaat vermeld;
- indien geen officieel attest bij de partij aanwezig is, vindt hercertificering plaats zonder vermelding van de kiemkrachtsgroep en het 1.000-korrelgewicht.

In het laatste geval kan de houder van de partij alsnog een monster laten onderzoeken om de betreffende gegevens op het certificaat vermeld te krijgen.

8. Appèlonderzoek

Ten aanzien van kiemkracht, vocht of zuiverheid (m.u.v. onkruidzaden- en cultuurzaden waarvoor een 0-norm geldt) kan, ongeacht of de partij bij het eerste onderzoek wel of niet aan de NAK-normen voldeed, een appèlonderzoek worden aangevraagd. De voorwaarden hiervoor zijn:

- het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van het reeds ingezonden monster;
- het betreffende onderdeel wordt in duplo onderzocht met uitzondering van de onderdelen zuiverheid en vocht die in enkelvoud worden onderzocht;
- de resultaten van het duplo-onderzoek worden gemiddeld en dit cijfer is bepalend voor de goed- of afkeuring;
- appèlonderzoek is slechts één keer mogelijk.

Appèlonderzoek kan zowel telefonisch als schriftelijk worden aangevraagd. De aanvraag moet binnen een maand na de eerste uitslag worden ingediend.

9. Geldigheid certificering

9.1 Algemeen

De geldigheid van de certificering vervalt:

- Voor winterkoolzaad op 15 juni eerstvolgend op de maand van certificering;
- Voor winterrogge, zomergerst, zomerrogge en triticale op 1 oktober van het jaar, volgend op het oogstjaar;
- Voor de andere gewassen, met uitzondering van maïs, op 15 augustus eerstvolgend op de maand van certificering;
- Voor partijen granen, zoals rogge en Japanse haver met gebruiksdoel “groenbemesting” vermeld op het NAK-certificaat: 1 jaar na de maand van certificering.

9.2 Geldigheidsduur bij geconditioneerde bewaring

Het bedrijf registreert de in de geconditioneerde ruimte opgeslagen partijen met partijnummer en de hoeveelheid. De keurmeester voert aan de hand van de per jaargang aanwezige inventarislijst van partijen de controle op identificatie en eventuele bemonstering uit. De inventarislijst kan handmatig of per geautomatiseerde administratie worden bijgehouden. Voor geconditioneerde bewaring gelden de volgende eisen:

Bewaarcondities		Kiemkracht	Geldigheidsduur
Temperatuur	Vocht (R.L.V.)		
≤ 15° C	50%	Minimumnorm punt 3.1	3 jaar
≤ 10° C	50%	≥ 90% (vezelvlas: ≥ 95%)	5 jaar
≤ 15° C	30%	Minimumnorm punt 3.1	5 jaar*
≤ 10° C	30%	≥ 90% (vezelvlas: ≥ 95%)	10 jaar*

*) Voldoet de partij bij het verstrijken van de bewaarperiode nog aan de norm voor kiemkracht dan wordt de duur van de goedkeuring met een periode van 5 jaar verlengd.

Voordat een partij in het verkeer wordt gebracht vindt hercertificering in zakken plaats; daarbij wordt maand en jaar van monstername vermeld. Wordt bij heronderzoek van partijen prebasis- en basiszaad een kiemkracht vastgesteld die onder de minimumnorm van het keuringsreglement ligt, dan mag aflevering plaatsvinden indien de gevonden kiemkracht op het NAK-certificaat wordt vermeld (Art. 4a van EU-Richtlijn 66/402).

9.3 Geldigheidsduur maïs

Bij maïs is de geldigheidsduur van de certificering 12 maanden gerekend vanaf maand en jaar die op het certificaat staan vermeld. Bij dit gewas worden **maand en jaar van sluiting** op het certificaat vermeld. Certificering is mogelijk tot:

- 12 maanden na datum monstername indien de kiemkracht van de partij minimaal 4 procentpunten boven de minimumnorm ligt;
- 6 maanden indien de kiemkracht van de partij minder dan 4 procentpunten boven de minimumnorm ligt.

9.4 Verlengde geldigheidsduur maïs

Voor maïs kan het bedrijf een verlengde geldigheid van 2 jaar aanvragen; de partij moet daarbij aan de volgende voorwaarden voldoen:

- de aanvangskiemkracht moet minimaal 94% zijn;
- de maïs moet aan het eind van het verkoopseizoen geconditioneerd worden opgeslagen bij een RV van 45% en een temperatuur van 15 graden Celsius;
- om het systeem te testen wordt de maïs de eerste twee jaar elk halfjaar getest op kiemkracht;
- het bedrijf moet kunnen aantonen dat de niet verkochte maïs vanaf het eind van het verkoopseizoen ononderbroken geconditioneerd opgeslagen heeft gelegen.

Op de certificaten wordt de aanduiding 'Bruikbaar tot .....' aangebracht met daarachter de maand en het jaar waarop de verlengde geldigheid vervalt. Retour ontvangen maïs, die eerder is uitgeleverd, valt niet langer onder het systeem van verlengde geldigheid.

Dr. E. Casteleijn
Secretaris vaste commissies
pootaardappelen en zaaizaden

Bijlagen: 2

Bedrukking en beschrijving certificaten

Voor granen, peulvruchten en fijne zaden worden de volgende gegevens vermeld:

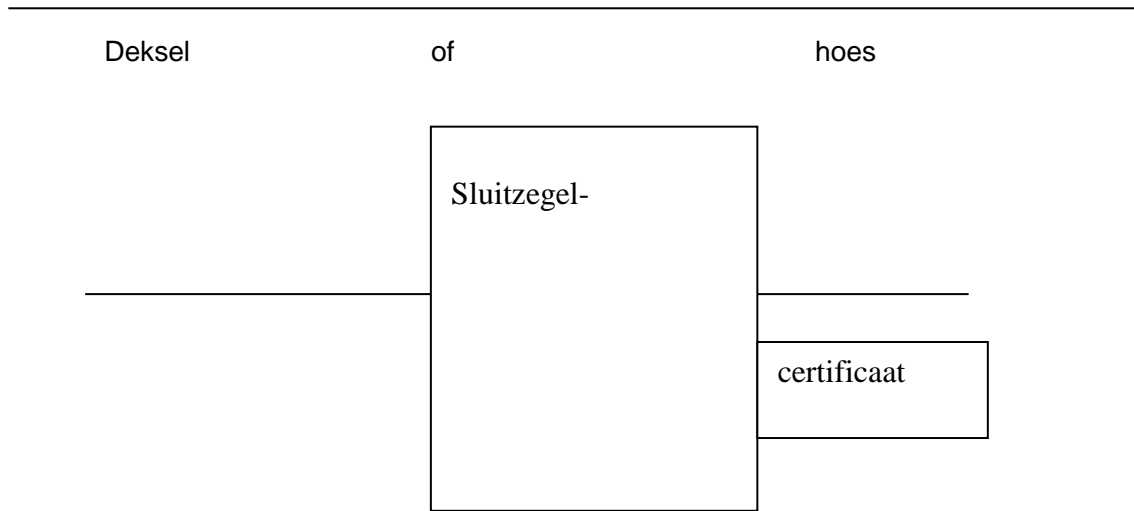
Te vermelden gegevens op het certificaat	Op de rassenlijst geplaatste rassen¹⁾²⁾	In onderzoek zijnde rassen³⁾	Mengsels granen enz. (groen label)	Niet te velde gekeurd teeltmateriaal van granen (bruin label)	Standaard zaad⁵⁾ (donkergeel label)
Naam en adres leverancier					X
Zaadmengsel van ...			X		
Soort (van de samenstellende delen)	X	X	X	X	X
Ras	X	X		X ⁴⁾	X
Rasnaam met de toevoeging "volgens opgave leverancier"				X	
Aanduiding "(te velde) niet naar het ras goedgekeurd"				X	
Rasna(a)m(en) (van de gebruikte graansoort)			X		
Gebruiksdoel van het mengsel					
Generatie	X		X		
Teler- of partijnummer	X	X	X	X	X
Teeltland	X	X	X	X	X
Netto of brutogewicht en/of aantal zaden	X	X	X	X	X
Maand en jaar monstername/sluiting	X	X	X	X	X
Gewichtsverhouding van de rassen/soorten			X		
Kiemkrachtgroep	X	X	X	X	
Waardering	X	X	X	X	
Duizendkorrelgewicht van granen, peulvruchten en vlas	X	X	X	X	
Minimale kiemkracht	X	X			
Aanduiding "Ras in onderzoek"		X			
Aanduiding "Beproevingmateriaal"		X			
Chemische behandeling ⁶⁾	X	X	X	X	X

- 1) Wanneer het gewicht wordt vermeld en er korrelvormige bestrijdingsmiddelen, omhullingen of andere toevoegingmiddelen in vaste staat worden gebruikt, vindt vermelding op het certificaat plaats van de aard van het bestrijdingsmiddel, alsmede de verhouding, bij benadering tussen het gewicht van de zuivere zaden en het totaalgewicht. Voor zover dit niet reeds is voorgeschreven kan op verzoek van de houder van de partij de behandeling met een chemisch middel op het certificaat worden vermeld onder aanduiding van de actieve stof van het gebruikte middel.
- 2) Prebasiszaad en basiszaad, dat niet voldoet aan de eisen voor kiemkracht mag op grond van de EU Richtlijnen voor verdere vermeerdering worden goedgekeurd. In dat geval wordt naast het kiemkrachtcijfer vermeld 'voldoet niet aan de kiemkrachtnorm'.
- 3) Indien de Raad voor de Plantenrassen aan de NAK heeft meegedeeld dat een ras zal worden geplaatst op de eerstvolgende rassenlijst, wordt het ras gecertificeerd als voor op de rassenlijst geplaatste rassen is bepaald.
- 4) De vermelding van de rasnaam, als in de tabel bedoeld, vindt niet plaats indien geen rasnaam is opgegeven.
- 5) Het in de tabel genoemde label wordt niet door de NAK beschikbaar gesteld. Het model alsmede de opdruk ervan moeten zijn goedgekeurd door het bestuur van de NAK.
- 6) Bij de chemische behandeling van een partij teeltmateriaal wordt op het certificaat het woord 'ontsmet' vermeld, tenzij op verzoek van de betrokken aangeslotene van deze chemische behandeling melding wordt gemaakt.

Overzicht Certificaten

Model nr.	Kleur	Categorie/generatie/klasse	Gewasgroep
1	Wit met paarse diagonale band	Prebasiszaad	Alle
2	Wit	Basiszaad	Alle
3	Blauw	Gecertificeerd pootgoed (A en C) Gecertificeerd zaad	Alle
3A	Blauw met diagonale groene band	Gecertificeerd zaad rasassociatie	Bepaalde hybride rassen
4	Rood	Gecertificeerd zaad; 2 ^e vermeerdering Gecertificeerd zaad; 3 ^e vermeerdering	Granen (m.u.v. rogge), erwten, veldbonen, vlas, wikken en lupinen Vezelvlas
5	Geel	Vermeerderingsmateriaal ras in onderzoek	Alle
6	Groen	Zaadmengsels	Alle
7	Bruin	Handelszaad (te velde niet naar het ras gekeurd)	Incidenteel bij derogaties
9	Oranje	Beproevingmateriaal ras in onderzoek	Alle

Houten kist of Octabin